

otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.

(Priloga Vrtcu.)

Štev. 8.

Ljubljana, dné 1. avgusta 1897.

V. tečaj.

Še ti tako!

7. Poštenost.

Pošten človek se imenuje tudi pravičen ali zvest, to je tak, kateri nikomur ne dela nikakoršne krivice ali škode, marveč natanko izpolnjuje in daje vsakomur, kar mu je dolžan. Poštenost je prelepa čednost, kakor je ostudna in grda nasprotna pregreha: tatvina, goljufija, sleparstvo. Oj, varuj se, mladi čitatelj, te sramotne napake bolj kakor strupene kače. Bodi vedno pošten, zvest in pravičen tudi v najmanjši reči. Kdor ni zvest v malih rečeh, začel bode kmalu izmikati tudi velike in dragocene reči. Velika nesreča je tudi to-le: kdor se tatvine privadi, se je ne odvadi z lepa; krivičnik se nerad poboljša in se pogrezuje v čimdalje večjo zlobnost in nesrečo. Ob jednom zgubi pa tudi vse spoštovanje in to, kar imenujemo »kredit«.

Zato prišteva katekizem pravičnost poglavitnim čednostim in hoče s tem naznaniti, da brez pravičnosti ali poštenosti si ne moremo misliti v resnici čednostnega človeka. Naj bi kdo sicer še tako lepo živel, naj bi še

toliko molil, naj bi se še tako ostro postil in pokoril, — pa bi kradel in goljufal ter storjene krivice ne popravljal po svoji moči: nič bi ne veljal ne pred Bogom ne pri poštenih ljudeh.

In ravno zato so se od nekdanj za poštenost močno trudili vsi dobri in blagi ljudje.

V Bruselju na Belgijskem je živel pred nekoliko leti bogat gospod. Hotel se je prepričati, koliko je poštenih ljudij v mestu. V ta namen se vsede na voz, ki je ljudi prepeljeval po ulicah, in sicer prav blizu kondukterja, ki je pobiral voznino. Kadar je kdo plačal z večjim denarjem in še kaj nazaj dobil, je gospod vselej skrivaj pridejal še pol franka. Ves dopoldan se ni nihče oglasil, da bi bil preveč nazaj dobil. Šele proti poldnevu se oglasi ubožno oblečena mlada deklica in vsklikne: »Gospod konduktêr! pol franka ste mi preveč dali.« Bogati gospod je še natančneje pozvedoval o dekletu, in ker se je le hvalno govorilo o njej, ji je zapisal v dedščino vse svoje premoženje, ki je znašalo pol milijona.

* * *

V neki veliki predilnici je bila mlada delavka postavljena za nadzornico drugim delavkam, ker je imel gospodar veliko zaupanje do nje. Nekega dné pa ji gospod zapové, naj dobro namoči volno, predno jo spravi v zaboj, da bode težja. Spodobno, a odločno se ustavi poštena nadzornica in reče: »Pri tej goljufiji nočem pomagati; ne morem več ostati v taki hiši, kjer iz pokorščine do Boga ne morem biti pokorna svojemu gospodarju.« Gospod pa se je bal zgubiti tako pridno delavko; zato ji prigovarja, naj nikar ne zamuja gotovega kruha in naj ne pretirava zahtev sedme zapovedi. Ali vse prigovarjanje ne pomaga nič. Gospod poskuša drug pomoček: povikša ji plačo in naznani, da danes ne vsprejme njene odpovedi, naj si premisli do jutri. Drugo jutro pa pošteno dekle zopet jednako odločno odgovori, da hoče spolnovati božjo zapoved in po nobeni ceni ne pomagati pri goljufiji, da bi oddajala namočeno volno mesto suhe. Zastonj se gospodar še izgovarja, da drugod tudi tako delajo; vrla deklina se poslovi.

Toda niso je pustili od hiše, marveč odslej rajše razpošiljali suho in pošteno blago.

* * *

Sv. Paškal Bajlon je bil pastir in že v detinski dôbi si je prizadeval na vso moč, da bi njegova živinica ne storila nikjer nobene škode. Mati ga nekoč vpraša, ali bi ne hotel pasti tudi sosedovih kóz. Vestni pastirček pa lepo prosi, naj mu nikar ne vелеvajo tega; koze so tako nemirne živali; težko bi jih bilo varovati, da bi ne šla katera v škodo na tuje polje ali travnike. Jednako pošten je ostal tudi pozneje, ko je služil pri tujih ljudeh. Iz lastne težko prislužene plače je poravnal vsako škodo, če jo je kdaj naredila njegova čeda, četudi brez njegovega zadolženja. Bil je vsikdar zanesljiv, kakor »zlata tehtnica«. Nekoč mu veli višji ovčar, ki je bil hudo žejen, naj mu gre na tuj vrt po grozdja. Paškal se brani, in ko oni zmerja in preti, ga odločno zavrne: »Grozdje je tuja lastnina in raje se dam na kosce raztrgati, kakor pa najmanjšega kaj ukrasti, ker je to zoper božjo zapoved.«

Hiša ob Krki.

(Resnična povest; spisal Angelar Zdénčan.)

(Konec.)

III.

Pve leti sta minuli po odhodu Skalarjevem. Kakor smo že povedali, pripravljaj se je Lojze za prvo sv. obhajilo. O sv. Alojziju, ko bo slavil svoj god, bo slavil tudi nebeški Odrešenik svoj vhod v Lojzetovo srce.

Necega dné — bilo je malo dnij pred sv. Alojzijem — prišel je še posebno vesel domov. Lice se mu je svetilo veselja in notranje sreče, in že od daleč je vpil, kažoč podobo in listek za obhajilo. Sedaj je bilo šele trdno določeno, da bo res smel iti, ko je imel pisano potrdilo. Pa še nekaj ga je danes veselilo. V šoli so gospod kapelan pripovedovali neko povest, ki je globoko ganila našega Lojzeta. Kakor bi mislili nanj, tako se mu je zdela. Precej jo je šel materi pripovedovat. Ker

je kolikor toliko važna tudi za našo povest, jo priobčimo tukaj celo. Pripovedovali so gospod tako-le:

»Da boste vedeli, kako velike milosti delí Bog pridnim otrokom, kadar prvič pristopijo k sv. obhajilu, naj vam priča sledeča povest, ki se je godila pred več leti na Poljskem.

Na Poljskem je živel bogat plemič s pobožno gospo in jedinim sinom. Zaradi katoliške vere je bil pa v Sibirijo prognan. Mati je pa zbežala s svojim sinom v Pariz. Tam je izročila svojega sina menihom v odgojo, sama je pa živela skromno in skoro pozabljena. Pridni otrok je rasel in prišel je tudi zanj zaželeni čas prvega svetega obhajila. Kako je bil srečen! Kako težko je pričakoval tistega svetega trenutja! Samo jedna misel mu je kalila veselje: misel, da njegovega ljubega očeta ni zraven. Toda v zaupanju na božjo vseмогоčnost je trdno upal, da bo oče prišel k njemu pred prvim sv. obhajilom. Dnevi so potekali, a očeta le ni bilo. Toda ni obupal. Prišel je predvečer pred sv. obhajilom. Gojenci so ravno molili v domači kapeli sveto rešnje Telo, ko nekdo močno pozvoni in hoče v samostan. Odpró mu, in — oj čudo — bil je njegov oče. Njegovo otroško zaupanje ga ni varalo. Pomiloščen je bil plemič od ruskega cesarja, in je naravnost hitel v Pariz, da je po dolgem času zopet objel predrago ženo in ljubljenega sina.«

»Tako so nam gospod kapelan pripovedovali, pristavi z ginjenim glasom dobri Lojzek, in jaz trdno zaupam, da bo dobri Jezus tudi za moje obhajilo poslal očeta iz Amerike.«

Bridko se mu je nasmehljala mati rekoč:

»O pač, ko bi bila tudi midva tako srečna, toda oče spé že nekaj mesecev v tuji zemlji, njih ne prebudé tudi tvoje vroče želje.«

A Lojze se ni dal prepričati, ampak je vstrajal v svojem upanju.

Popoldne je odvezal svojo »lisko«, in jo je veselo gnal past. Žvižgal je in pel, kakor že dolgo ne.

Tisto popoldne sta se bila zopet na paši sešla Lojze in sosedov Peter. Krčona ni bilo doma, ampak je šel na Krko; zato se je pa brez skrbi razgovarjal z Lojzetom.

Že naprej je klical Peter Lojzetu: »Brž pridi semkaj, brž! Nekaj posebnega ti imam povedati.«

Brž je Lojze pritekel na sosedov pašnik.

»Veš«, začel je Peter skrivnostno, »danes ni očeta doma, zato se pa brez skrbi igrava. Meni se čudno zdi, da mi oče prepovedujejo s teboj se pečati; saj nam v šoli pravijo, da se moramo vsi med seboj ljubiti. Pa še nekaj drugega ti imam povedati, kar sem danes slišal. Veš, Lojze, danes so se oče napravljali na Krko; jaz sem bil v veži, oče in mati pa v hiši. Vrata so bila samo priprta, zato sem lahko slišal, kaj so se menili.

Oče so rekli: »Pravda počasi teče. V sodnji imajo nekam usmiljenje s Skalarico. Pa še nekaj drugega se bojim. Spet sem dobil jedno pismo, kjer piše, da pride vsak čas iz Amerike. Zato moram danes na Krko...«

Naprej nisem slišal, kaj so še govorili. Znabiti ti bo tudi zdaj Bog čudežno poslal za obhajilo očeta, kakor smo slišali danes v šoli.« Tako je modroval Peter.

To je Lojzeta še bolj potrdilo v trdnem zaupanju. Kar rad bi bil tekel materi domov povedat, kar je ravnokar slišal, a »liske« pustiti same ni smel. Komaj je čakal večera, a kakor navlašč ni hotelo danes solnce z lepa zaiti. Vse igre ga niso mogle premotiti.

Ni bil še mrak, že je gnal Lojze svojo kravo domov, jo v naglici »oštrkal«, a že v hlevu vpil o pismu.

Skalarica ga v začetku ni mnogo poslušala, šele, ko je drugič ponavljal svojo pripoved, jela je pozorneja postajati. Natanko je moral Lojze ponoviti vse besede, koje mu je pravil sosedov Peter.

Sedaj se ji je posvetilo v glavi. Kaj, ko bi ji Krčon bil pisma pobiral... denar jemal? Ta in vsa možna vprašanja so se ji drvila po glavi. Ni mogla strpeti doma, ampak v temi je hitela po samotnem ovinku k sosedovim.

Ko potrka na zaprta vrata, ji pride Krčonka sama odpirat. Debelo pogleda soseda, kajti odkar jo je Krčon tožil, je še ni bilo tam.

»Kje pa so gospodar?« povpraša Skalarica.

»Ga še ni domov; nocoj ga ne bo, pa jutri pridi.« Krčonka bi se bila rada sosede iznebila.

»Lepo vas prosim, povejte mi, ali ste res pobirali pisma iz Amerike, kakor sem zvedela. Saj ne bom nič huda, samo povejte, da me ne bo tako skrbelo. Potolažite me in recite, da moj mož še živi«, govori proseče Skalarica.

»Kaj me briga! Pojdi! Z možem mojim se pogovori, kar te teži.« Bala se je Krčona, zato bi se je rada iznebila.

Ker ni mogla nič zvedeti, odšla je domov. Nekoliko je bila že bolj potolažena, saj ni tajila soseda, ampak samo priznati ni hotela.

Drugi dan je prišel Krčon domov, in ko je zvedel, da je Skalarica na sled prišla njegovi hudobiji, je bil silno hud in razjarjen. Zvedel je, da je povedal sosedovemu Lojzetu njegov sin vse, kar je slišal. Bil je razsrjen na sina in tisti dan je strahovito brezovka pela po Petru, dasi ni bil nič kriv. Sin je toraj moral trpeti za očetove hudobije. Zaslepljeni oče!

IV.

Odslej si ni upala Skalarica več priti h Krčonovim, ker je zvedela, kako besni in se jezi Krčon nanjo. Tudi Peter se je moral ogibati sosedovega Lojzeta. Seveda s tem pa nikakor ne mislite, da je bil kaj hud nanj, če je prav moral veliko trpeti zaradi njega. Ne, kakor se zlato v ognju skuša, tako se je preskusilo in utrdilo medsebojno prijateljstvo med sosedovima sinovoma. Če nista mogla drugje se dobiti, dobila sta se v šoli, kjer sta si ljubezen zatrjevala. Tudi po poti proti domu sta šla nekaj časa skupaj, šele pred Kladjem sta se ločila, da bi ju Krčon ne videl skupaj. Sicer bi bilo Petru gorje.

Bilo je nekaj dni pred praznikom sv. Alojzija. Črna noč je objemala Krško dolino: voda je skoro brez šumljanja naprej tekla. Pri Skalarjevih so že ugasnili in šli k počitku.

Kar nekdo močno potrka na vrata.

Skalarica se vzbudi, in misleč, da so morda v temni noči tatovi, ker je bila hiša bolj na samoti, začne klicati na pomoč. A znan glas ji od zunaj odvrne:

»Nikar te naj ne bo strah, čeprav se nisva videla že dve leti. Odpri brž!«

V tem glasu je spoznala svojega moža — Skalarja iz Amerike.

Tako se je razveselila, da ni vedela kaj početi od veselja. Pozabila je celo, da bi šla vrata odpirat.

Šele, ko je oni dalje ropotal, se je toliko zavedela, da je šla odpret.

Ne morem popisati srečnega trenutka, ko sta se objela po dveletnem razstanku zopet mož in žena. To je bila radost in tajna sreča, ki se ne dá z besedami opisati. V tem se je vzbudil še Lojze in veselje je bilo spopolnjeno. Ponosno je trdil ves večer, da mu je Jezus očeta poslal v dar za sv. obhajilo.

Tisto noč niso pri Skalarjevih šli več spat. Skalar je pripovedoval, kako se mu je godilo v Ameriki, kako že celo leto in še dalje ni dobil nobenega pisma od doma. To molčanje ga je tako skrbelo, da ni mogel dlje prestat v tujini. Šel je zato pred časom v domovino.

Skalarica je pa pojasnovala, kako ni že poldrugo leto nobenega pisma dobila, a je prišla slučajno na sled, da jih je pobiral sosed Krčon. Tudi poročilo v »Amerikanskem Slovencu« je bilo napačno. Ponesrečil se je res nekov Skalar, a je bil iz Gorenjskega doma. Imenoval se je Janez; njegovo ime Jakob je pa Krčon sam dodal, da je preslepil Skalarico, ki ni sama znala brati. Dalje je pripovedovala, da jo Krčon toži, da jo bodo z doma pregnali, in še vse druge stvari. Lojze je pa seve moral pripovedovati tisto povest o poljskem plemiču in njegovem sinu.

Tako je sledil pogovor za pogovorom, da se je storil že beli dan. Ure so jim naglo potekale, da še nikoli tako.

Drugi dan se je pa razvedelo okrog po okolici, da je prišel Skalar domov, in da je silno denarja prinesel. Nekateri so mu ga privoščili, drugi so mu pa zavidali. Med poslednje spada vsekako tudi Krčon, ki je kar besnel, da se mu je tako slabo obnesla njegova nakana.

Pa tudi sedaj si je znal pomagati. Sam je šel k Skalarjevim in je tam gospodarja prosil, da naj ne bo hud zaradi tega. Lahko bi se bil maščeval, lahko bi ga bil Skalar tožil zaradi te hudobije in onega zlaganega poročila v »Amerikanskem Slovencu«, toda ni hotel. Lojze je prosil za Krčona zaradi prijateljstva s sosedovim Petrom. In Skalar mu je res vse odpustil.

Poplačal je dolg sosedu, popravil hišo in si res opomogel.

Na dan sv. Alojzija pa sta šla oba k sv. obhajilu. Lojzetu se je svetilo jasno lice, ko je šel z očetom, s šopkom na prsih in v novi obleki, na Krko.

Pozabljeno je bilo gorje in prestana žalost.

Tudi Krčon se je do cela spremenil. Sramoval se je svojega hudobnega dejanja in spoznal, kako so reveži često bolj plemeniti ljudje od največjih bogatinov. Zopet je prijateljstvo zavladovalo med obema hišama.

* * *

Na mestu nekdanje naskalne kočice se dviga sedaj lepo pobeljena hišica.

Sreča in božji blagoslov rosi na nekdanjo tako hudo skušano rodbino.

Lojze in Peter pa sta kot dva mlada bora v gori, nerazdružljiva prijatelja v sreči in nesreči.

Bog porosi svojo blagodat na lepo Krško zemljo! Le šumljaj, šumljaj temnozeleni Krka in spiraj boli dobrega slovenskega ljudstva!

Pastirček.

I.

Škrjanček je zapel,
Zažvižgal črni kos.
Pastirček pa vesel
Skaklja po trati bos.

Oj, z Bogom, hudi mraz!
Ki dolgo si nas trl.
Pastirčke mlade v vas
Za peč si bil zaprl.

Sneženih ni poljan,
Ledenih ni cvetic.
A log je ves cvetan
In živ veselih ptic.

Zatorej iz vasi
Ukaje gre pastir:
Na paši žubori
Pastirčku sreče vir.

II.

Ko v jutru zazdeva se dan,
Pastirček zatrobi glasan :
Traróm-trará, traróm-trará,
Vsak hitro naj ovce mi dá!

Odpira se mnogo mu vrat,
In skozi ovčice in oven rogat:
Traróm-trara, traróm-trará,
Veselo k pastirčku skaklja.

In mane si dekla zaspane oči,
In hlapec sosedov na pol še meži:
Traróm-trará, traróm-trará
Pastir se obema smehlja.

Le spite, le spite zaspani ljudje!
Ne veste, kaj modri može govoré:
Traróm-trará, traróm-trará,
Da jutro nam največ izdá!

III.

Na trati pastirček prepeva,
Nad njim jih škrjanec drobí.
Poslušna ga čeda umeva
In hodi, kjer on ji velí.

Opoldne pa v senco se vleže
In palico v tla zasadi;
Za južino kruha odreže,
Ovčicam ponudi soli.

In zbere krog njega se čeda:
Vsi jagenci, ovčice vse.
Še oven priroma in gleda,
Če bo kaj dobil, ali ne.

Potem pa pastirček zasniva
Sred jagencev sanje lepé.
Brezskrbno tako-le počiva,
Kdor ima nedolžno srce.

F. S. Finžgar.

Grenčica v kupi veselja.

(Spisal Ivan Dragomir.)

O, srečni kmetje, srečna vas!
Pa, oh, — kaj se temni nebo?

Silno vroče, skoro soparno je bilo tisto nedeljo zjutraj po sv. Lovrencu. Že zgodaj je na vso moč pripekalo solnce ljudem v hrbte, ko so prihajali od prve maše. Bolj med zadnjimi se je potil tudi Dolinar, postaven in precej obilen mož. Pri župniku se je bil še nekaj pomudil; rekli so mu, da pridejo danes sami v Gorice maševat, ker imajo ondi danes patronsko opravilo.

Da bi se Dolinar malo ohladil, ko je prišel domov, je odložil vrhno suknjo in stopil na zapadno stran hiše v senco. Tu se je že hladil tudi njegov sin Tone. Bil je prava podoba postavnega očeta in lepo praznje napravljene je že stal tukaj: na glavi je imel mal, okrogel klobuček z lepimi krivci, oprsje mu je objemal žametast, višnjevkast telovnik, izpod njega so moléle po ramah lepe, pisane franže od židane ovratnice, zgubani čevlji so se mu svetili, da bi se lahko ogledal v njih. Bil je res zal mladenič, pravi ponos svojih starišev. Le nekaj ga je danes še kazilo: nekam bled je bil.

»Kaj pa ti je«, ga je vprašal oče, »da imaš danes tako čudno rdeče oči? Kaj nisi po noči nič spal? Kje pa ste bili nocoj?«

»Gori na griču pri cerkvi smo vence vili za mlaje in za cerkev. Celo noč, prav do ranega jutra smo imeli dovolj opraviti.«

»In če pride danes kak vihar ali naliv, kaj pa potem? Ves vaš trud bo zastonj.«

»Pa vendar ne bo vsako Lovrenčevo nedeljo dež!« se je pritoževal Tone. »Loški fantje nas že tako vedno dražijo, da mi ne moremo nikdar opraviti svojega žegnjanja brez dežja.«

»Zato pa, Tone, danes nikar ne ostajaj pred cerkvijo pri možnarjih! Naj bodo oni, ki so bili že zjutraj pri maši, ti pa pojdi v cerkev! Saj nisi bil še pri maši, kaj?«

To očetovo vprašanje bi bil Tone najraje prezrl, v tla je povetil oči, kakor da ga ne bi slišal. — Iz te ne-

prijetne zadrege ga je rešil Albinček, ki je pritekel na vežni prag z veselim vsklikom:

»Ata, že gredó! Že gredó!« In res pridrdra na dvorišče pred očeta in Toneta, ki sta še vedno molčala, mal, ličen koleselj. Na njem sta se pripeljala stric in teta iz mesta. Kakor vselej, sta tudi letos prišla Lovrenčevo nedeljo k Dolinarju v goste.

Kar jih je bilo tedaj pri Dolinarju doma, vsi so prihiteli iz hiše, da bi stisnili prišlecema roke v pozdrav. Prvi so bili seveda otroci, ti so kar obstopili strica in teto; dobro so namreč vedeli, da nikdar ne prideta praznih rok. Za njimi se je prikazala na pragu še mati z malo Maričko v naročju. Ta je že od daleč stegovala debele ročice in klicala: »Teta, teta!« Teta ji je hitro pomoléla debelo pomarančo, katero je Marička hlastno pograbila z obema rokama. Najraje bi jo seveda dejala naravnost v usta, pa kaj ko je bila pomaranča skoro debelejša, kakor njena drobna glavica.

Albinček se je med tem lotil strica. Potegnil ga je za dolgo suknjo in ga poklical:

»Striček, striček! Ali ste mi prinesli tistega konjička, tistega veste, ki ste mi ga lani obljubili?«

»Seveda sem ti ga prinesel. Le poglej ga, saj nas je celo pripeljal!« ga je dražil hudomušni stric.

»Ne tega, ta brca, ta grize. Onega —.«

»Ali morda tega-le?«

»Tega, tega!«

Albinčku so kar zažarele oči samega veselja. Pograbil ga je tega lepega konjička in ga hitel kazati tovarišem. Še zahvaliti se stricu je čisto pozabil.

Pa tudi drugi domači niso ostali brez daril. Ženske so dobile lepe, pisane robce, oče in Tone dišeče smodke, in otroci se kar nagledati niso mogli obilnih, lepih daril, med tem ko so se že drugi v živahnem pogovoru vse v križem popraševali o tem in onem.

In takih veselih prizorov bi našel tistikrat po vasi še prav mnogo. Gori pri Kavčniku je prišel iz mesta najstarejši sin. Pred nekaj leti so ga bili vtaknili v vojaško suknjo. Kako željno so ga že sedaj pričakovali doma! Stara mati samega veselja ni vedela, kako bi sina pozdravila. »Jej, jej! Kakšen si, Janez!« Nič dru-

zega ni mogla spraviti iz grla stara ženica, ko je ugle-
dala postavnega sina v lepi, vojaški uniformi. Vesela
sestra mu je ponudila lep šopek in mu tako pokazala
svojo radost nad njegovim prihodom. Manjši bratec in
sestra pa sta stopala po prstih okrog njega in štela
zlate gumbe na lepi uniformi.

Pred sosedovo hišo so ta čas dekleta stiskale roko
ravnokar došli prijateljici iz mesta. Veselja so jim ža-
rela lica, ko so zopet pozdravljale nekdanjo svojo tova-
rišico. — Res, skoro ni bilo tisto dopoldne hiše na vasi,
kjer ne bi z največjim veseljem vsprejeli katerega svojih
dragih, ki ga že dalj časa niso videli.

V občni radosti se je kaj hitro približala deveta
ura. Na griču pred cerkvijo se je tedaj nekaj pokadilo :
prvi strel iz velikega možnarja se je mogočno razgrnil
daleč tja v hribovje. Za njim je zadonel veliki zvon ;
slovesno in veličastno je bučal z griča doli v veselo
vas in vabil njene prebivalce k mali cerkvi gori na
prijazni holm.

Vaščani so se ta dan kaj radi odzvali temu va-
bilu. V večjih in manjših gručah so se polagoma po-
mikali po bregu proti cerkvi. Silna vročina jim je že
pripekala v hrbte, in hoja vkreber jih je tudi utrudila,
da je vsakega dobro ogrelo, predno je bil na vrhu. Tu
si je obrisal nadležni pot s čela, ozrl se proti cerkvi
in marsikateri si je mislil: »No, fantje so se pa dobro
pobrigali za ozaljšanje cerkve !« Pa res niso bili nimerni,
kar se tega tiče. Pred zvonik so postavili dva mogočna
mlaja, ki nista bila prav nič nižja kakor sam zvonik.
V sredo med njima so napravili iz samih cvetlic lep križ,
in pod tega so obesili podobo sv. Lovrenca, tudi vso
v cvetlicah. In mali, nizki zvonik je molel proti nebu
ves v vihrajočih zastavah in zastavicah. Res, veselje je
bilo pogledati to malo, preprosto in tako ozaljšano cer-
kvico !

In vedno večje tolpe ljudij so se pomikale proti
vrhu holma. Kmalu so zastopili skoro ves prostor pred
cerkvijo. Vas se je izpraznila in holm se je napolnil
mrgolečega ljudstva. S ponosom so se ozirali možaki
na svojo ozaljšano cerkev, z zadovoljnostjo so zrlili doli
na prijazno vasico, in še dalje doli v dolini se je pozi-

bavalo bujno žitno polje v lahnem dihu dopoldanske sapice. Paleča solnčna vročina je migetala nad njim in je tako zorila. Urneje jim je utripalo srce in ustna so se jim nabirala v zadovoljen nasmeh, ko so zri tu doli na to rumeno, zlato polje, ki jim je obetalo tako obilno in bogato žetev. Veselo in živahno so se že pomenkovali, koliko lepih denarcev bodo skupili; in tako so zlahka pričakovali še zadnja dva, gospoda župnika in ključarja Dolinarja.

Slednjič sta se tudi ta dva prikazala iz hoste. Stari gospod je počasi stopal proti vrhu opiraje se na palico in Dolinarja. Pred cerkvijo je obrnil občno pozornost nase, njemu v pozdrav so se privzdignili klobuki in med množico je zašumelo: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« »Na vekomaj. Amen«, je odzdravil župnik in se odkril, da mu je solnce obsijalo bele lase. Staremu gospodu se je razjasnil tožni obraz, ko se je uprlo vanj toliko veselih pogledov. Sama radost in zadovoljnost je odsevala vsem z obrazov in lica so jim žarela čistega veselja. Še osivelemu gospodu se je pomladilo zgubano lice vpričo tolike dobrovoljnosti. Kako veselo in živahno je stopal starček med njimi! Za vsakega je imel prijazno besedo, tega in onega ogovoril, s tem in onim se malo pošalil in tako povsod razvnel živ pogovor. Mimogredé se je še pošalil z domačimi fanti pri možnarjih:

»Vas bo pa sv. Lovrenec gotovo uslišal, ker ste tako glasni. Verjemite mi pa, da on tudi tihe molitve ne prezira, zato med mašo le stopite v cerkev! Pa le dobro pazite, da se vam ne pripeti kaka nesreča!«

»O, gospod župnik, tisto pa ne!« je odgovoril Dolinarjev Tone. »Poglejte ga, med sabo imamo topničarskega vojaka, Kavčnikovega Janeza! Čisto brez skrbi smo!«

Župnik se je nasmehnil tolikemu zaupanju in zavil proti cerkvi.

Tedaj so zagrmeli možnarji, zadoneli zvonovi in ljudstvo je vrelo od vseh strani v božji hram.

Ali kmalu je zopet vse utihnilo. Po cerkvi je bilo čuti le še šepet molečega ljudstva. In iz pobožnih src so prikipele tihe prošnje. V vroči molitvi so se lahko

gibala ustna, na katerih se je ravnokar zibal ljubek nasmeš . . . Srečni kmetje!

Med tem, ko je bilo ljudstvo zbrano v cerkvi pri službi božji, je postalo zunaj vse tako mirno in tiho, kakor bi si niti dihati ne upalo. Nobene sapice ni bilo od nikoder. Višnjevo nebo je bilo čisto kakor ribje oko. Le pekoče solnce je na vso moč palilo segreto zemljo.

Ali dolgo ni bilo tako. Lahek južni vetrič je priplesal po zraku. Izza hribovja tam na južni strani so vedno bolj tiščale težke megle, sive in ogromne kakor belo pečevje. Kmalu jih je jug potisnil višje gori na nebo. Samo malo časa še, in solnce je mrklo izginilo za oblaki, ki so gosto in mračno zagrnili ves obzor. Pod njimi se je polagoma stemnilo in zmračilo.

Veter je pritegnil krepkeje. Oblaki so se podili in drvili po nebu, hitro so temotno osiveli, nebo je očrnelo. Po vrtovih je šumelo, po gozdih hreščalo; drevje se je upogibalo, vrhovje lomilo. Strašen vihar je pridivjal in razsajal. — Tresk, tresk! In mlajeva vrhova sta zgrmela zlomljena na pokopališče, zastave so se raztrgale, nekaj nagrobnih križev je bilo zdrobljenih . .

Po cerkvi je zašumelo, ljudstvo je vstalo k zadnjemu evangeliju. Sedaj so se hoteli vaški fantje še posebno izkazati. Kakor bi trenil, so zagrmeli pred cerkvijo možnarji, in v zvoniku zadoneli zvonovi. Mogočnemu pokanju in slovesnemu zvonjenju se je pridružilo votlo bobnenje izpod neba. Zamolklo je odmeval grom in bučal med gorami. Debele deževne kaplje so jele padati. Fantje so urno pograbili skrinjico za smodnik in nabite možnarje ter stekli z njimi pod streho pod bližnjo klanico.

»Puf, puf! Pok!« Strašen strel iz vseh možnarjev, skrinjica s smodnikom se je razletela, obupen krik, in oblak črnega dima jih je zagrnil s klanico vred.

(Konec prih.)

19. Slovenka.

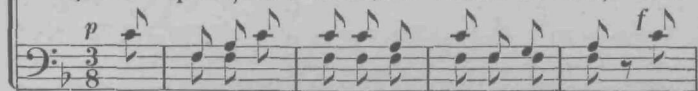
*Allegretto.**P. Angelik Hribar.*

p *f*

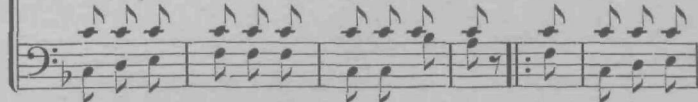
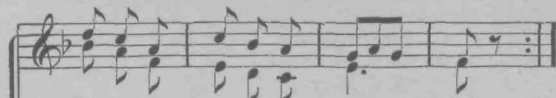

1. Pri kr-stu za Mil-ko kr - sti - li so me, Slo-
 2. Zdaj v šolo ho - di - ti za - čela sem že, In
 3. In vedno le - pó se u - či - la jaz bom, In
 4. In potlej bom Milka, slo - vensko de - kle, Ker

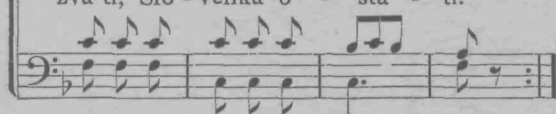
p *f*

ven-ki mi da - li slo - vensko i - me: Čem Mil-ka se
 le - pe-ga mnogo nas v šo-li u - čé: Jaz pri-dna čem
 v šolo prav ra-da ho - di - la jaz bom: Na - va - dim se
 da - li pri kr-stu so to mi i - me: Čem Mil-ka se

zva-ti, Slo - venka o - sta - ti.
 bi - ti, Le - po se u - či - ti.
 bra - ti In tu - di pi - sa - ti.
 zva-ti, Slo - venka o - sta - ti.

(„Angeljček“ I. 1896, str. 119.)

Goljufani goljuf.

Ptuj kupec je bil ogoljufal neko rimsko cesarico, prodavši ji ponarejene žlahtne kamene za prave. Cesarica zahteva od svojega moža, naj strogo kaznuje takega goljufa.

Cesar, ki je bil zelo mil in usmiljen vladar, pogovarja ježno ženo; toda zaman. Ker je ne more z lepa utolažiti, obsodi goljufnega prodajalca »na boj z divjimi živalimi«, kar je pomenilo toliko, kakor smrt.

Cesarica pride z vsem spremstvom, da bi gledala ta strašni »prizor« ter nekoliko utolažila svojo maščevalnost. Nesrečnega obsojenca privedejo na bojišče, kjer trepetaje pričakuje smrti. Toda — kako vse ostrmi: mesto divje zveri priskaklja — krotko jagnje, ki se obsojencu dobrika in mu seveda ne prizadene nič žalega.

Cesarica je silno razjarjena in se bridko pritoži soprogu, da se je drznil tako se šaliti z njo.

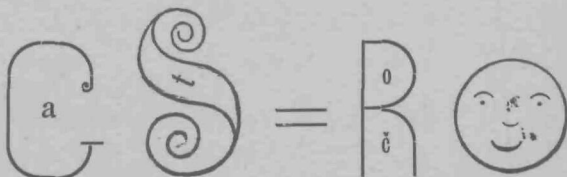
»Kako to?« vpraša cesar: »Ali se mu ni povrnilo, kar je bil sam zagrešil? Zločinca sem kaznoval strogo po pravu zadoščenja: on je goljufal in sedaj je bil sam goljufan!«

Uganke in šaljiva vprašanja.

1. Kakšen je zamorec, če se koplje v osoljeni vodi?
2. Kdo ima vselej zadnjo besedo?
3. Kako sta si podobna ribič in pajek?
4. Kako daleč je od solnčnega vzhoda do zahoda?
5. Katere bolezni še ni bilo v nobeni deželi?

(Odgonetka in imena rešilcev v prih. listu.)

→ Rebus. ←

(Rešitev rebusa in imena rešilcev v prih. listu.)